

BESLUT

2020-05-11

Dnr: 20/00050

SAKEN

Morgon i P4 Stockholm, 2019-12-27, inslag om svenska nyord; fråga om opartiskhet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på opartiskhet

INSLAGET

I inslaget diskuterade programledarna A och B 2018 års nyordslista från Språkrådet med anledning av att nyordslistan för 2019 skulle publiceras senare under morgonen. A tog upp ordet swishjournalist och bad B att förklara ordet varpå bland annat följande sades.

(B) – Eh, jag menar, swishjournalist skulle jag säga att det är någon som säger sig vara journalist och som då inte tillhör ett mediehus. Men som tar in pengar på, via Swish då, alltså att man tigger pengar helt enkelt för att få fortsätta att verka. Jag kallar dem ju Swish-hora. För jag tycker att det är någonstans, jag tycker inte att de är, man kan vara journalist visserligen utan att arbeta i något mediehus. Men det här är ju oftast åsiktsmaskiner som inte då skulle jag kalla journalister utan debattörer istället.

(A) – De snor vår titel. (B) – Ja men det är ju så här liksom då upphöjer man ju sig själv också när man helt plötsligt säger sig slåss för demokratin. Men det är väl inget fel att vara debattör.

Senare i inslaget sades följande.

(A) – 2018 var ju ett av de nya orden swishjournalist, du ville hellre kalla det Swish-hora. (B) – Nej, men jag tror att [ohörbart] ja i alla fall Swishdebattör. Jag tycker inte man är journalist, många av de där driver en tes och då är man inte journalist.

Inslaget fortsatte med att programledarna diskuterade andra nya ord och en förinspelad intervju med en representant från Språkrådet spelades upp. Efter intervjun sa B följande.

Vi är ju inne på Swish som är ett nytt fenomen och kring sådana nya fenomen brukar det ju alltid dyka upp. Swishsnyltare tog du. Swish-hora tog jag. Som också ett förslag av en sådan här som säljer ut sig och nästan låter publiken styra vad man ska säga för att tjäna pengar.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna anser sammanfattningsvis att programledarens uttalande om swishjournalister var nedsättande och kränkande mot journalister som finansierar sin verksamhet via swish. Det var olämpligt att använda sig av ordet swish-hora.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio AB (SR) anser att inslaget överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför följande.

Morgon i P4 Stockholm är ett lokalt morgonprogram som består av musik och förinspelade eller förbokade intervjuer men till stor del uppkommer innehållet spontant och direkt. SR anser att granskningsnämnden bör ta hänsyn till att det aktuella inslaget var en direktsändning och att uttalandet gjordes i ett lokalt morgonprogram med en lättsam karaktär.

B fick under samtalets gång en oförberedd fråga från programledaren vad swishjournalistik innebär. Efter att ha försökt ge en slags definition av ordet nämndes också ordet Swish-hora. Syftet med detta var att på ett tillspetsat sätt referera till den debatt som under en tid funnits kring att visst innehåll som finansieras via donationer inte alltid kan anses ha ett journalistiskt förhållningssätt. Debatten har främst handlat om redaktionell integritet och transparens.

B kunde ha varit tydligare med åtskillnaden i sitt resonemang och klargjort att det naturligtvis också finns seriös swishjournalistik av hög kvalitet. Ordet Swish-hora är givetvis laddat och bruket av det var olyckligt. SR har stor förståelse för att det uppfattades som anstötligt av anmälarna.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär

bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att programledarna i det aktuella inslaget samtalade i en lättsam ton och i direktsändning. Programledare B:s uttalanden om swishjournalister var raljerande men riktades inte mot några enskilda journalister och förekom i en diskussion med anledning av språkrådets nyordslista. Mot bakgrund av inslagets kommenterande karaktär anser nämnden att uttalandet inte medför att inslaget strider mot kravet på opartiskhet.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av David Claesson.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

David Claesson

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.